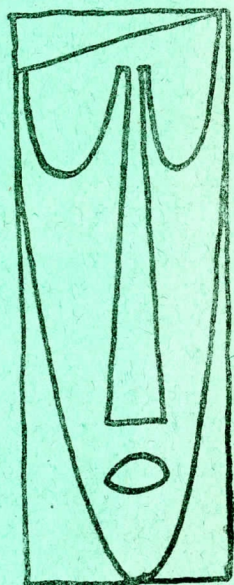

METODICKÝ LIST

pro
severočeské
amatérské
divadlo
a umělecký
přednes

75

LEDEN

Obsah:

Soutěžní řády pro rok 1975	str. 1
4.radonický divadelní festival	str. 7
Umělecký přednes	
Znovu několik slov o dramaturgii, ale také trochu o soutěžích	str. 10

CELOSTÁTNÍ FESTIVAL ZUČ NA POČEST 30. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA SOVĚTSKOU ARMÁDOU

S O U T Ě Ž N Í
Ř Á D Y
P R O
R O K
1 9 7 5

Obory: amatérské divadlo
umělecký přednes
literární soutěže

Soutěžní řády jsou zpracovány pro Severočeský kraj na podkladě materiálů vydaných celostátně, jsou v souladu s návazností na celostátní přehlídky a soutěže. U některých soutěží je brán zřetel na podmínky a potřeby našeho kraje. Je nutné, aby termíny uvedené v tomto materiálu byly ze strany všech pořadatelů bezpodmínečně dodrženy.

AMATÉRSKÉ DIVADLO

1) Národní soutěž amatérských divadelních souborů

o účast amatérských divadelních souborů na 45. Jiráskově Hronově
- srpen 1975

Do 15. února 1975 musí být ohlášeny inscenace

- ktelé doporučí OKS ve spolupráci s okresními porotami (netýká se souborů krajského výběru)
- soubory krajského výběru soutěží povinně a přihlášky zašlou přímo na KKS.

Přihlášky musí obsahovat: název souboru, titul a termín, kdy je možné představení zhlédnout. U souborů, které doporučí OKS, musí být ještě písemné hodnocení okresní poroty. V případě, že termíny pro zhlédnutí inscenace budou kolidovat, vyžádá si krajská porota ve smyslu soutěžního řádu termín náhradní.

Krajská porota provede výběr dvou inscenací do 10. dubna 1975
Ústřední porota uskuteční výběr v době od 14. dubna do 8. června 75.
Přihlášky budou zaslány na KKS s. Červenkové.

2) Soutěž amatérských divadelních souborů hrajících pro děti

o účast na 3.národní přehlídce amatérských divadel pro děti
- Ostrava, říjen 1975

Krajské kulturní středisko ohlásí do 15.února 1975 Ústavu pro kulturně výchovnou činnost dvě inscenace, které vybere na základě vystoupení souborů na V.krajské přehlídce 8.-10.11.1974 v Žatci a na základě dalších přihlášek, které zašlou OKS do 15.1.1975. Tento postup volíme proto, že některé soubory v okresech nastihly v termínu představení pro krajskou porotu, když byl prováděn výběr na krajskou přehlídku.

Přihlášky budou obsahovat: název souboru, titul, termín představení a hodnocení okresní poroty.

Krajská porota zhlédne dodatečně přihlášené inscenace do 10.2.75. Ústřední porota provede výběr do 15.května 1975.

Krajské kulturní středisko si vyhrazuje právo přihlásit do výběru na národní přehlídku buď pouze jeden soubor nebo žádný, v případě, že úroveň inscenací nebude dostatečná.

Přihlášky od okresních kulturních středisek na KKS s.Červenkové.

3) VI.krajská přehlídka amatérského divadla - Žatec, 20.-23.11.1975

Soutěž o účast na krajské přehlídce a zařazení do Kruhu vespělých souborů končí 30.června 1975.

a) soubory Kruhu hlásí termíny představení všech nastudovaných titulů přímo na KKS

b) ostatní soubory doporučí KKS okresní kulturní středisko ve spolupráci s okresní porotou.

Přihlášky budou obsahovat: název souboru, titul a termíny alespoň dvou představení, z nichž si krajská porota jeden zvolí. U souborů, které doporučí okresní kulturní středisko, bude přihláška obsahovat ještě hodnocení okresní poroty.

Přihlášky budou zasílány na KKS s.Červenkové.

4) Národní soutěž vesnických a zemědělských divadelních souborů

- říjen 1975, Vysoké nad Jizerou

o účast na IV.krajské přehlídce v Radonicích 20.-22.6.1975

Okresní přehlídky se uskuteční do 30.března 1975. Okresní kulturní středisko ohlásí jeden soubor na KKS nejpozději do 5.4.1975.

V případě, že se okresní kolo nebude konat, zůstává termín pro přihlášení souborů stejný.

Krajská porota provede výběr do 10.května 1975.

Přihlášky budou obsahovat: název souboru, titul a termín představení, které může krajská porota zhlédnout a nedílnou částí přihlášky bude i hodnocení okresní poroty.

Přihlášky budou zasílány na KKS s.Červenkové.

Vítězný soubor krajské přehlídky postoupí na přehlídku národní.

5) Národní soutěž o nejpodnětnější inscenaci v oboru malých jevištních forem

- Šrámkův Písek, červen 1975

Předběžné informace - propozice nejsou ještě vydány.

Soubory budou zasílat přihlášky na KV SSM nebo na KKS do 31.1.75.

Přihlášky budou obsahovat: název souboru, název pořadu, adresu vedoucího souboru, název režiséra, stručnou charakteristiku souboru a text pořadu (vše 2x).

Krajská porota provede výběr do 10.3.1975.

Výběrová kola se uskuteční v Praze do 20.4.1975. Počet souborů, které bude moci kraj poslat, zatím není znám.

Ústřední kolo proběhne 25.-31.5.1975 nebo 1.-8.6.75.

Podmínky soutěže budou zpřesněny.

6) Konkurs dětských divadelních souborů

a) o účast na národní přehlídce - červen 1975, místo neurčeno.

V souladu se směrnicemi uměleckých soutěží - II. (vydala Česká ústřední rada PO SSM).

Konkursu se mohou zúčastnit dětské divadelní soubory složené nejméně ze 3/4 členů mladších 15 let. Krajské poroty mají vybrat soubory společně s loutkářskými k postupu na mezikrajsovou přehlídku. Severočeský kraj byl určen společně s krajem Východočeským.

Vzhledem k tomu, že se může přihlásit velké množství souborů a krajská porota by měla provést výběr od 31.ledna do 28.února, což je velice krátký termín, činí KKS pouze v oblasti dětských divadelních souborů toto opatření: CKS ohlásí na KKS s.Červenkové jeden nejlepší divadelní dětský soubor za celý okres do 31.1.75.

Přihláška bude obsahovat: název souboru, adresu vedoucího souboru a režiséra, název hry, počet hrajících osob.

Krajská porota provede výběr individuálně do 28.2.1975.

Krajskou přehlídku nelze v tak krátkém termínu uskutečnit. Budou vybrány tři soubory s tím, že celková reprezentace kraje bude určena ještě ze souborů loutkářských. Tedy celkem tři soubory za celý kraj.

Upozornění: v tomto materiálu se hovoří pouze o dětských divadelních souborech. Loutkářské soubory budou mít vydány vlastní propozice.

Zda se bude mezikrajová přehlídka konat v Severočeském nebo Východočeském kraji je zatím v jednání. V každém případě by se měla uskutečnit do 20.4.1975.

b) o účast na krajské přehlídce dětských divadelních souborů - Litvínov, 2.-4.června 1975

Přes to, že se uskuteční přehlídka mezikrajové se KKS rozhodlo uspořádat jako v roce 1974 vlastní krajskou přehlídku. Bude nesoutěžní a nepostupová. Výběr bude prováděn v první fázi zároveň s výběrem na přehlídku mezikrajovou, t.j. do 28.2.75. V případě, že do tohoto výběru nebudou zařazeny soubory ze všech okresů, (může se stát, že nejlepší soubory nestihnou konkurs na mezikrajovou přehlídku v termínu), mohou tedy OKS nebo ODPM ohlásit zástupce svého okresu (jeden nejlepší soubor) do 15.března 1975. Krajská porota provede výběr z těchto dodatečně přihlášených představení do 15.dubna 1975. Na krajské přehlídce vystoupí 4-5 souborů, které budou vybrány z obou fází výběru.

Přihlášky budou zasílány na KKS s.Červenkové a budou obsahovat: viz přihlášky na mezikrajovou přehlídku, které budou doplněny o hodnocení okresní poroty.

UMĚLECKÝ PŘEDNES

1) Národní soutěž dětských recitátorů a dětských recitačních kolektivů

- Svitavy, 29.5.-1.6.1975

o účast na krajské soutěži 20.-22.3.75 v Litvínově.

Okresní kola uspořádají ODPM nebo OKS do 28.2.1975. OkS nebo ODPM ohlásí do 5.března 75 výsledky na KKS. Z každé kategorie postupují vždy dva jednotlivci a z okresu pouze jeden recitační kolektiv. U jednotlivců je pro krajské kolo povinná recitace dvou textů ve všech kategoriích (poezie nebo próza).

Přihlášky zasílat na KKS s.Červenkové a budou obsahovat přesné do-

- máčí adresy postupujících jednotlivců a rozdělení do kategorií, u kolektivů jméno a adresu vedoucího kolektivu, školu či ODFM, kde kolektiv působí a přesný počet členů kolektivu a délku trvání vystoupení. Na národní soutěž postupují vždy dva první jednotlivci z každé kategorie a vítězný kolektiv.

2) Národní soutěž recitátorů a rec.kolektivů (nad 15 let)

- Wolkrův Prostějov, červen 1975

- a) o účast na krajské soutěži recitátorů - sólistů; Louny
11.-13.dubna 1975.

Okresní kola uspořádají OV SSM nebo OKS do 20.března 1975.

OV SSM nebo OKS nahlásí výsledky do 27 března 1975.

Z každé kategorie postupují vždy dva jednotlivci. Pro krajské kolo je povinná recitace dvou textů (poezie nebo próza).

Přednes jednoho textu nesmí přesáhnout 7 minut. Upozorníte soutěžící, kteří do krajského kola postupují, aby si předběžně vybrali text básně Jiřího Wolkra, který je nutný uvádět na přihláškách, pokud dále postoupí do ústředního kola.

Přihlášky budou zasílány na KKS s. Červenkové a budou obsahovat: jméno a přesnou adresu soutěžících s rozdělením do příslušných kategorií.

- b) o účast na krajské soutěži recitačních kolektivů - Teplice
19.dubna 1975.

Okresní kola proběhnou ve stejném termínu jako u recitátorů sólistů. Pokud se okresní kola nebudou konat, je možné provést výběr individuálně. OKS nahlásí jeden recitační kolektiv do 2.dubna 1975.

Přihlášky budou zasílány na KKS s. Červenkové a budou obsahovat: název pořadu, přesnou adresu vedoucího, název zřizovatele, počet členů kolektivu, délku trvání pořadů a hodnocení okresní poroty. Na národní soutěž postupuje jeden recitační kolektiv.

3) Soutěž v uměleckém přednesu děl autorů spřátelených socialistických zemí - "O pohár Průboje" - III.ročník (pro recitátory sólisty nad 15 let).

- Děčín 13.června 1975

Soutěž se bude konat v rámci Děčínské kotvy 1975. Propozice soutěže budou otištěny jako každoročně v deníku Průboj. Abychom zvýšili zájem recitátorů o tuto soutěž, provedeme prostřednictvím OKS propa-

4. radonický divadelní podzim

Letošní festival (v pořadí již čtvrtý) byl koncipován jako přehlídka chomutovských divadelních souborů. Samotný fakt, že letos hraje v chomutovském okrese pět divadelních souborů, které festival obsadily, je více než potěšitelný.

Porota posoudila představení jednotlivých souborů takto:

Jerzy Zawieski: VYSOKÁ STĚNA

(Soubor KD Klášterec n. Ohří)

Hra patří ke zdařilým dramátům s válečnou tematikou. Nepopisuje válečné události, ale v komorním příběhu jedné rodiny ukazuje, jaké důsledky s sebou válka přináší.

Režisér J. Hodač se snažil o to, aby na scéně - která jednoduchými prostředky vytvořila interiér, vyhovující potřebě hry - rozehrál jednotlivé mizancény co nejpůsobivěji. Herce vedl tak, aby co nejvýrazněji vynikly vztahy mezi jednotlivými postavami, tak důležité pro vyznění závažných myšlenek hry. Celému kolektivu se podařilo odvést představení vyrovnané ve všech svých složkách. Platí to zejména pro herecké výkony, neboť jednotliví představitelé dokázali zpodobnit své postavy věrohodně a přesvědčivě.

Ivan Bukovčan: SNÍH NAD LIMBOU

(Divadelní soubor "K. Čapek" ZK Železničářů, Chomutov)

Bukovčan se často vrací k tematice ze Slovenského národního povstání a ani "Sníh nad limbou" není výjimkou. Její uvedení je závažným přínosem k probíhajícím výročním slavným dnů našich národů.

Soubor "K. Čapek" udělal touto hrou značný vzestup. Režisér i jednotliví herci přemýšleli nepochybně nad textem o svých jevištních úlohách a snažili se dát promyšlený obrys postavám hry a přesný tvar celému představení. Daří se jim na mnoha místech vyjádřit i podtexty, skrývající se uvnitř dialogů a přispět tak k jejich plastičnosti.

Nejlépe se podařilo I. jednání. Bylo nejvíce sevřené, herci vedli své postavy s vnitřní logikou, přirozeně a věrohodně. Bohužel ve III. jednání byl rytmus značně křečovitý a jeho závěr ztrácel pevné kontury. Herecké výkony byly vyrovnané jen v hlavních postavách.

Soubor dokázal, že je na správné cestě a že má ambice dopracovat se mezi přední soubory. Pro radonický festival to bylo velmi objevené představení s dobrou úrovní.

Rudi Strahl: P Ř Í P A D A D A M A E V A

(Divadelní soubor "V.K.Klicpera" při OB Radonice)

Rudi Strahl je autorem, který se nebojí sáhnout do současné problematiky. Proto také "Případ Adam a Eva" - první hra autorova, která byla u nás přeložena - našla tak široké uplatnění na našich jevištích. Hra má v sobě některé inscenační problémy. Jde především o spojení reality soudu s nereálným příběhem a organické začlenění vedlejších epizod do děje. To kladě na režiséra i herce mimořádné nároky.

V radnickém souboru se našli pro hru vhodní představitelé. Zejména mladí začínající herci v titulních rolích se uvedli velice sympaticky. Herci dokázali udržet plynulý dialog bez nelogických pauz a jejich výkony neměly viditelné kazy.

J.K.Tyl : F I D L O V A Č K A

(Soubor "Jirásek" při ZK ROH Vejprty)

Tylové hry budou pro ochotnické soubory vždy velkým lákadlem. Třebaže jde většinou o hry se zpěvy a tanci, ani to inscenátory neodradí. Přestože je problematika Tylových her se zpěvy dostatečně známá, naše soubory se do nich stále pouštějí s trochu neoprávněnou odvahou a budou se do nich určitě pouštět dál.

Zánrový obrázek z obřozenecké Prahy - "Fidlovačka" - je tvrdý oříšek, má-li to být obrázek plastický a má-li přesvědčovat svou přirozeností a pravdivostí. Ne ve všem se to podařilo - režii i hercům. Z režijního hlediska způsobuje komplikace přítomnost velkého počtu účinkujících ve většině scén, přítomnost sboru atd. Soubor nemá k dispozici tolik hereckých individualit, které splňují naznačené vysoké nároky na hereckou práci. A tak se tu vedle výkonů vyzrálých objevily i výkony začátečnické, které - byť někdy v epizodních rolích - mají přeci jen nepříznivý vliv na vyznění jednotlivých výkonů.

Inscenace bude jistě plnit u diváků svoje poslání a bude přinášet dobrou lidovou zábavu. Stejně by však měl soubor při výběru repertoáru zodpovědněji zvažovat své síly.

Jan Drda : H R Á T K Y S Č E R T E M

("Zelené divadlo" Málkov)

Je radostné setkat se na ochotnickém jevišti s tolika mladými tvářemi, jako tomu je v případě tohoto souboru. Počítáme-li že Málkov má 400 obyvatel, pak jich hraje divadlo téměř jedna desetina. A to je skutečnost, která už sama o sobě zasluhuje chválu.

Drdovy "Hrátky s čertem" jsou vlastně prvním pokusem souboru o divadelní hru - jinak se soubor zabývá především pásmo poezie a estrád-

ními pořady. Dlužno však říci, že hned tento první pokus má rysy vážné divadelní práce. Ne všichni mladí herci mohou ovšem naplnit své postavy plným divadelním životem. Jejich nadšení a zaujetí pro divadlo však dává dobrý předpoklad pro to, že se s ochotníky z Málkova budeme jistě setkávat i v budoucnu. Radonický festival byl pro ně jistě povzbuzením pro další obětavou a cílevědomou práci.

Kromě jmenovaných pěti her pro dospělé byly v Radonicích uvedeny ještě čtyři hry pro děti.

Na návrh poroty udělil štáb festivalu tyto ceny:

Cenu za nejlepší inscenaci

Divadelnímu souboru KD v Klášterci n. Ohří
za inscenaci hry J. Zawleskiho "Vysoká stěna"

Zvláštní cenu za angažovanou hru

Divadelnímu souboru "K. Čapek" ZK železničářů v Chomutově
za inscenaci hry I. Bukovčana "Sníh nad ěmbou"

(Zkráceně podle K. Roubíka)

oo

umělecký přednes

ZNovu NĚKOLIK SLOV O DRAMATURGII, ALE TAKÉ TROCHU O SOUTĚŽÍCH

Před nedávnem mi telefonovala dívka, odvolávající se na jakési doporučení, že jí mohu poradit, co by si měla z poezie a prózy přivřít pro zkoušky na školu uměleckého směru. Zmínují se o tomto rozhovoru, protože obdobný požadavek je vyslovován mnoha recitátory při příležitosti různých vystoupení a soutěží. Omu dívku jsem ani trochu neznal. Její věk se dal sice odhadnout, ale její psychické i technické předpoklady jsem nemohl během krátkého hovoru poznat a její hlas byl ještě meziměstským spojením víc než zkreslen. Přesto však byla nezdolně přesvědčena, že jí ihned do telefonu nadiktují vhodné tituly básní a povídek. Mnoho recitátorů se domnívá, že konzultant či lektor může lehce poradit a doporučovat konkrétní tituly. Neučiní-li tak, považují ho za nevzdělance a nedouka. Přitom nejjednodušší odpovědí je: nevíš-li co recitovat, tedy nerecituji!

Umělecký přednes by totiž měl být hlubokým a vážným vznáním jedince z lásky k literatuře. Jestliže mu jde o něco jiného, pak at' volí jinou oblast umění, nebo vůbec jiný způsob uplatnění své osobnosti na veřejnosti. A mám-li rád literaturu, tedy ji čtu a postupem času i blíže studuji. Nejedná se ovšem jen o odborné studium, zde mám na mysli pronikání do podstaty literárního díla, do jeho myšlenkové bohatosti i tvarové podoby. Přitom stačí uvědomovat si hloubku myšlenky a autorův způsob jejího vyslovení, nebo citově prožít krásu básně v její jazykové podobě, formální preciznosti atd.

Teprve hluboký citový zážitek z četby textu by měl být impulsem k rozhodnutí, že s určitou básní či prózou vystoupím na veřejnosti.

Pak teprve přistupují složky přípravy recitátora (myšlenkový a formální rozbor, výběr interpretačních prostředků), podpořené technickými předpoklady (správná výslovnost, práce s hlasem a dechem), které z pouhého vyznání mohou učinit uměleckou záležitost. Četba je záležitostí v podstatě soukromou, přednes je již záležitostí veřejnou - proto posluchač má právo klást nároky na přednášejícího. Zážitek posluchače by měl být alespoň rovnocenný zážitku čtenáře. Avšak přednášející má možnost tento zážitek ještě umocnit. To je ale možné jen tehdy, je-li emocionální a fantazijská složka podpořena technickou i teoretickou přípravou.

Vratme se však zpět k textu. Opět zde zdůrazňuji už tolikrát opakovaný požadavek čtenářské zkušenosti recitátora. Konzultant či lektor může jedinci poradit pouze tehdy, když zná jeho možnosti a když mu recitátor předloží několik alternativ výběru, kde neví, pro co se rozhodnout. Lektor může poradit okruh vhodné četby, ale snad ani úplnému začátečníkovi by neměl určovat konkrétní text. Jestliže začátečník neví, co by měl recitovat, ať tedy prozatím narecituje a raději hledá.

Proto se mi zdá dost pochybené, když při vyhlašování soutěží se snažíme o masovost za každou cenu. Příliš často se pak setkáváme s "nečtenáři", kteří recitují. Jejich výběr byl náhodný, nebo byl záležitostí jiné osoby a veškerá příprava skončila namemorováním textu. Mluvíme pak o soutěži s šedivými a nezajímavými výkony. Většinou tu totiž chybí onen citový vztah k přednášenému textu. Všechny ostatní složky přípravy recitátora se dají dodatečně naučit, ale láska k literatuře už musí být v recitátorovi, nebo se jí musí nejprve také naučit a pak teprve ať uvažuje, zda bude recitovat. Samotná soutěž těžko recitátora naučí lásce k literatuře, svými nároky ho spíše odradí. A vůbec mám pocit, že recitátorovi dáváme možnost k vystoupení pouze v soutěžích a při příležitostných akcích, kde až příliš často recitátor citlivě zaznamenává, že je pouze jakousi "vločkou" víceméně posluchači trpěnou. Navíc tu je ještě jedno nebezpečí soutěží. Lhali bychom, kdybychom tvrdili, že jsou soutěže sledovány širší veřejností. Z vlastní zkušenosti všichni víme, že většina posluchačů jsou ostatní soutěžící, tedy i konkurenti. Naštěstí mezi recitátory málokdy vládne konkurenční řevnivost, ale ti, kteří mají vystoupení teprve před sebou, se většinou nemohou dobře soustředit na poslech a ti, kteří si vystoupení odbyli, se ještě plně neodreagovali a neuklidnili.

Volání po masovosti soutěží má ještě druhou stránku. Kdo zaručí serióznost poroty, jestliže má vyslechnout na př. 30 recitátorů během

jednoho odpoledne? Stačí k tomu malý propočít: předpokládejme průměrnou délku přednesu 5 minut - tedy dvě a půl hodiny samotné recitace. Při poradě porotců věnujeme minimálně každému přednášceři dalších 5 minut (což je vlastně zcela nedostačující čas, protože pak v pětičlenné porotě má každý porotce pouze 1 minutu k vyjádření vlastního názoru) - tak nám přibývá dalších 150 minut. K tomu připočítáme alespoň celkově 1.hodinu na nejnnutnější odpočinek recitátorů i posluchačů a organizační záležitosti - a to už soutěž trvá 6 hodin. A ještě nám nezbyl čas ani na konzultace porotců s jednotlivými recitátory o jejich výkonu. Soutěž se tak stává maratónem, kterému málo otrlý recitátor může zcela snadno podlehnout. Pak zatrpkne nejen proti soutěžím, ale i proti recitaci, pokud následky nejsou horší.

Tím, co jsem napsal, nebrojím proti samotným soutěžím. Ty by totiž měly být záležitostí už výrazných a fundovaných osobností. Pak také má soutěž větší naději na dobrou úroveň. O tom bychom měli uvažovat při přípravě okresních a hlavně krajských soutěží. Mělo by nám spíše jít o nalezení dalších forem uplatnění recitátorů, z těchto akcí by pak mohli být vybíráni ti nejlepší pro reprezentaci v soutěžích. Vždyť chceme v mladých lidech podpořit vztah k literatuře a její interpretaci i formulovat postoj k současnosti. Avšak prozatím jsme hodně energie věnovali jen shánění "závodních koní", kteří nám po neúspěchu v soutěži zase zmizeli z dohledu.

Pokud tyto řádky v někom vzbudí chuť diskutovat o problému dramaturgie a soutěží, budu jen rád, když se konečně na stránkách ML objeví i názory dalších.

R. Felzmann

M E T O D I C K Ý L I S T

pro severočeské amatérské divadlo a umělecký přednes

Vydává: **KKS** a KV SČDO v Ústí nad Labem (Moskevská 12, 400 21 Ústí n.L.)

Redakce: Miloš Dvořák (Činoherní studio SD, Leninova ul., 400 21 Ústí nad Labem) s redakční radou (Jana Červenková, Josef Doležal, Rudolf Felzmann)

Uzávěrka tohoto čísla 22. prosince 1974

Z d a r m a - Vyšlo v lednu 1975

Příhlášky k odběru Metodického listu adresujte přímo redakci.